

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1999-2000

8 juni 2000

ONTWERP VAN DECREET

**houdende instemming met de overeenkomst,
gesloten tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de regering van Hong Kong
inzake de bevordering en bescherming van investeringen,
ondertekend te Brussel op 7 oktober 1996**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden
uitgebracht door de heer Paul Van Grembergen**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Luc Van den Brande.

Vaste leden :

de heren Freddy Sarens, Walter Vandenbossche, Luc Van den Brande, Johan Weyts ;

de heren Louis Bril, Peter Gysbrechts, Jacques Laverge, Stefaan Platteau ;

de heren Karim Van Overmeire, Christian Verougstraete, Miel Verrijken ;

mevrouw Lisette Croes, de heer Patrick Hostekint ;

de heer Frans Ramon ;

de heer Paul Van Grembergen.

Plaatsvervangers :

mevrouw Brigitte Grouwels, de heer Erik Matthijs, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, de heer Jef Van Looy ;

de heren Julien Demeulenaere, Didier Ramoudt, Marc van den Abeelen, Paul Wille ;

mevrouw Hilde De Lobel, de heren Pieter Huybrechts, Luk Van Nieuwenhuysen ;

de heren Marcel Logist, Jacques Timmermans ;

de heer Eloi Glorieux ;

mevrouw Simonne Janssens-Vanoppen.

Zie :

173 (1999-2000)

– Nr. 1 : Ontwerp van decreet

INHOUD

Blz.

I.	Inleidende uiteenzetting door de heer Patrick Dewael, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Buitenlandse Beleid en Europese Aangelegenheden ...	4
I.1.	Vlaamse bevoegdheid	4
I.2.	Algemene situering en inhoud van de BLEU-investeringsakkoorden	4
I.3.	Opzet van de BLEU-investeringsakkoorden	4
I.4.	Belang van Hong Kong als internationale partner	5
I.5.	Recente politieke en economische achtergrondgegevens	5
	A. Politiek-institutionele situatie	5
	B. Economische basisgegevens	5
	B.1. Algemeen	5
	B.2. Economische betrekkingen met ons land	5
II.	Algemene bespreking	6
II.1.	Internationale betekenis van het autonomiestatuut van Hong Kong	6
II.2.	Tijdelijk karakter van het autonomiestatuut	6
II.3.	Hong Kong als toegangspoort tot de Chinese markt	6
III.	Stemmingen	7
III.1.	Artikelsgewijze stemming	7
III.2.	Stemming over het geheel	7

DAMES EN HEREN,

In de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden werd op 27 april 2000 het ontwerp van decreet tot instemming met de overeenkomst ter bevordering en bescherming van investeringen tussen de BLEU en Hong Kong besproken en goedgekeurd.

I. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR DE HEER PATRICK DEWAELE, MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN FINANCIËN, BEGROTING, BUITENLANDS BELEID EN EUROPESE AANGELEGENHEDEN

I.1. Vlaamse bevoegdheid

De minister-president wijst er bij de aanvang van zijn uiteenzetting op dat het voorliggende bilaterale verdrag met Hong Kong werd gesloten in het kader van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie (BLEU). Dit betekent dat, naast het Groot-hertogdom Luxemburg, aan Belgische kant de drie gewesten én de federale overheid betrokken partij zijn. Dergelijke investeringsakkoorden zijn binnen de Belgische constitutionele orde immers duidelijk "gemengde" verdragen. De gemengde aard van deze BLEU-overeenkomsten inzake investeringen werd in april 1995 geconstateerd door de Interministeriële Conferentie voor Buitenlands Beleid (ICBB). De gewesten zijn met name bevoegd voor het economisch beleid, en voor het afzet- en uitvoerbeleid. De federale overheid van haar kant, blijft bevoegd inzake de verzekering van invoer-, uitvoer- en investeringsrisico's, het handelsrecht, het vennootschapsrecht, en de regelgeving voor de vestiging van bedrijven (dat laatste met uitzondering van bedrijven in de toeristische sector).

I.2. Algemene situering en inhoud van de BLEU-investeringsakkoorden

De minister-president laat verder opmerken dat de BLEU reeds meer dan 30 jaar dergelijke akkoorden sluit. Dit overigens bijna uitsluitend met landen die geen lid zijn van de OESO, omdat die landen doorgaans een hoger risico inhouden voor buitenlandse investeringen. Daarom ook hebben de leden van de BLEU een standaardtekst goedgekeurd die zij aan hun gesprekspartners voorleggen als onderhandelingsbasis. De standaardtekst in

kwestie werd reeds in 1994 door de Vlaamse regering goedgekeurd.

Overeenkomstig deze standaardtekst moet elke verdragspartij principieel eender welke soort van investeringen door een natuurlijke persoon of een rechtspersoon met de nationaliteit van een andere verdragspartij op zijn grondgebied toelaten. Dit principe wordt aangevuld met een MFN- en een niet-discriminatiebepaling, die neerkomt op "national treatment". Ten principiële titel is onteigening of nationalisatie eveneens verboden, tenzij met het oog op het openbaar nut, de veiligheid of het nationale belang van de verdragspartij in kwestie, én mits een gepaste en reële schadevergoeding. Ook de vrije transfer van gelden is voorzien. En tenslotte is ook een procedure voor de beslechting van geschillen (minnelijke schikking of, bij ontstentenis daarvan, arbitrage) voorzien.

Het moge duidelijk zijn dat de Vlaamse regering in het algemeen positief staat tegenover het sluiten van dergelijke investeringsakkoorden, omdat ze extra waarborgen bieden aan Vlaamse investeerders in het buitenland. Deze buitenlandse investeringen vallen immers onder de toepassing van de wetgeving van het land waar ze gelokaliseerd zijn. De minister-president laat daarbij opmerken dat men – zelfs al is die vreemde wetgeving investeringsvriendelijk – steeds in gedachten moet houden dat het ontvangende land de betreffende wetgeving te allen tijde eenzijdig in ongunstige zin kan wijzigen. Een verdrag houdt daarentegen de zekerheid in dat de erin overeengekomen rechten en beschermingsmaatregelen slechts met wederzijdse instemming kunnen worden gewijzigd. Bovendien kunnen de erin vervatte verbintenissen dan ook worden afgedwongen via het optreden van internationale instanties.

I.3. Opzet van de BLEU-investeringsakkoorden

Bij dergelijke internationale overeenkomsten gaat het overduidelijk om verdragen met een economische finaliteit. De eerste doelstelling van een dergelijke overeenkomst is meer bepaald het aanmoedigen van investeringen via de vrije toegang tot het grondgebied van de verdragspartijen en de vrije overmaking van de inkomsten ervan buiten dat grondgebied. De tweede doelstelling sluit hierbij aan, aangezien ze garanties inhoudt inzake de maximale bescherming van de investeerder.

Bij wijze van voorbeeld vermeldt de minister-president dat de investeerders van de betrokken partij

en van dezelfde behandeling genieten als de binnenlandse investeerders, terwijl – met het oog op het voorkomen van discriminatie ten opzichte van derde partijen – ook de clausule van de meest begunstigde natie van toepassing is. De verdragspartijen verbinden zich bovendien tot een vergoedingsplicht in geval van onteigenende maatregelen. Tot slot vermeldt de minister-president ook nog dat dergelijke verdragen een specifiek juridisch kader creëren waarbinnen geschillen kunnen worden geregeld, en waarbij de investeerder eventueel een beroep kan doen op internationale arbitrage.

I.4. Belang van Hong Kong als internationale partner

De Vlaamse regering beschouwt Hong Kong als een belangrijke partner voor haar internationaal economisch beleid. Reeds in 1994 werd het door de vorige regering opgenomen in de lijst van geografische prioriteiten voor het sluiten van verdragen ter wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen. Deze prioritaire status werd in 1996 bevestigd.

Waar de minister-president nog aan toevoegt dat de internationale context, evenals het economisch beleid dat door Hong Kong wordt gevoerd, ook de huidige regering hebben doen besluiten dat het zinvol is om er een dergelijk investeringsbeschermingsverdrag mee te sluiten.

I.5. Recente politieke en economische achtergrondgegevens

Voor een omstandige politieke en economische schets van Hong Kong verwijst de minister-president de commissieleden naar de memorie van toelichting bij het voorliggende ontwerp van decreet. In het bestek van deze korte inleiding beperkt hij zich tot het daaraan toevoegen van de meest recente gegevens die over Hong Kong beschikbaar zijn.

A. Politiek-institutionele situatie

Vooreerst wenst hij erop te wijzen dat Hong Kong, nadat het op 1 juli 1997 door het Verenigd Koninkrijk aan China werd overgedragen, een grote mate van autonomie bleef behouden. Door de toepassing van het concept "one country, two systems" kon Hong Kong immers een kapitalistisch systeem met vrij verkeer van kapitaal en goederen behouden, evenals zijn statuut als vrijhaven en afzonder-

lijk douanegebied. De uitvoerende macht berust bij de Chief Executive, de heer Tung Chee Hwa, die door de Chinese regering werd aangeduid. In 2007 zal aan de bevolking van Hong Kong echter de mogelijkheid worden geboden om zelf te beslissen over de invoering van rechtstreekse democratische verkiezingen, die ook voor de aanduiding van de Chief Executive van toepassing zullen zijn. Volledigheidshalve voegt de minister-president daar nog aan toe dat de hoge graad van autonomie van Hong Kong tot op heden door China ten volle wordt nageleefd.

B. Economische basisgegevens

B.1. Algemeen

Hoewel ook Hong Kong na enige tijd getroffen werd door de Aziatische economische en monetaire crisis (het BBP vertoonde een negatieve groei van 5,1% en het budgettaire deficit nam toe tot 4 miljard US \$), ging de regering van Hong Kong niet tot een devaluatie over, terwijl ook de vaste wisselkoers met de Amerikaanse dollar behouden bleef. De eerste tekenen van een economische heropleving waren reeds merkbaar tijdens het tweede trimester van 1999. In het derde kwartaal van 1999 groeide de economie van Hong Kong zelfs al opnieuw met 4,5% in vergelijking met een jaar voordien. Aan de basis van dit herstel lag vooral de sterke heropleving van de goederen- en dienstenhandel.

B.2. Economische betrekkingen met ons land

De minister-president laat daarbij opmerken dat Hong Kong op handelsvlak de derde partner van de BLEU is in Azië, na India en Japan. Vooral in 1999 trok de BLEU-export terug sterk aan met 45,8 miljard BEF, nadat in 1998 een echt daljaar werd bereikt. De BLEU-export in kwestie bestaat vooral uit geslepen diamanten, plastic, elektrische apparatuur, ijzer en staal. In hetzelfde jaar 1999 importeerde de BLEU voor 16,67 miljard BEF uit Hong Kong, wat een stijging van 22,18% betekent tegenover het daljaar 1998. De belangrijkste Belgische bedrijven in Hong Kong zijn Fortis, KBC, BBL, Tractebel, Agfa, Barco en Interbrew, terwijl ook verschillende Belgische baggerfirma's actief betrokken waren bij de aanleg van de nieuwe luchthaven in Chep Lap Kok.

Dat de economische banden tussen België/Vlaanderen en Hong Kong erg intens zijn, wordt ten overvloede aangetoond door de recente oprichting van een "Belgian-Luxembourg Chamber of Com-

merce", die in Hong Kong het Belgische bedrijfsleven promoot. Het hoeft volgens de minister-president dan ook geen betoog dat het nu voorliggende BLEU-investeringsakkoord een belangrijke plaats inneemt bij de verdere versterking van deze banden. Dienovereenkomstig verzoekt de minister-president de commissie dan ook het haar voorgelegde verdrag te willen goedkeuren.

II. ALGEMENE BESPREKING

II.1. Internationale betekenis van het autonomiestatuut van Hong Kong

De heer Karim Van Overmeire constateert dat het ter bespreking voorliggende verdrag reeds in 1996 werd ondertekend, en dus dateert van vóór de teruggave van Hong Kong aan China. Van de minister-president had hij dan ook graag vernomen of het in 1997 aan Hong Kong toegekende autonomiestatuut impliceert dat Hong Kong eigenstandig bepaalde verdragen kan afsluiten ?

De minister-president antwoordt hierop in bevestigende zin. Hong Kong heeft ook na 1 juli 1997 het recht behouden om – weliswaar in overleg met de centrale overheid van China – zelfstandig onderhandelingen te voeren in het buitenland (bijvoorbeeld over buitenlandse handelsbetrekkingen), en te zetelen in bepaalde internationale organisaties (bijvoorbeeld de Wereldhandelsorganisatie).

Daarop inpikkend merkt de heer Paul Van Grembergen op dat het voorbeeld van Hong Kong aan toont dat de Belgische deelstaten met hun verdragsluitende bevoegdheid geen alleenstaand geval zijn. Hong Kong behoort staatkundig immers onmiskenbaar tot China, maar heeft als autonome regio toch de bevoegdheid behouden om internationaal op te treden. Vlaanderen hoeft zich dienovereenkomstig dan ook in genen dele ongemakkelijk te voelen wanneer het optreedt op de internationale scène. De formule maakt elders ook opgeld.

II.2. Tijdelijk karakter van het autonomiestatuut

De heer Patrick Hostekint merkt op dat Hong Kong in beginsel slechts gedurende een periode van 50 jaar zeker kan zijn van het behoud van een eigen sociaal-economisch systeem. Nog afgezien van het feit dat het hier om een al bij al vrij lange periode gaat, stelt hij zich de vraag naar het lot van het voorliggende verdrag na afloop van die 50 jaar.

Wordt er ergens in het verdrag een referentie gemaakt naar het effect van een eventuele toekomstige statuswijziging van Hong Kong ?

Desgevraagd kan de minister-president bevestigen dat in het verdrag niets specifiek voorzien wordt voor de periode na het jaar 2047. Zijns inziens is dit – aangezien het een toch wel erg lange periode betreft – overigens ook niet meteen noodzakelijk. De algemene modaliteiten qua duur en beëindiging van het verdrag zijn voor de rest vastgelegd in het laatste artikel van het verdrag.

De heer Paul Van Grembergen merkt daarbij nog op dat een eventuele wijziging van de staatkundige status van Hong Kong na afloop van de voorziene overgangperiode van 50 jaar, overduidelijk een geval van "rebus sic stantibus" is. Een dergelijke diepgaande wijziging van een fundamenteel element zal het derhalve ipso facto noodzakelijk maken dat de partijen opnieuw rond de tafel gaan zitten, om de zaak te heronderhandelen.

Terzake merkt de heer Stefaan Platteau nog op dat de methode van "one country, two systems", die gebruikt werd om Hong Kong te reïntegreren in de Volksrepubliek China, in schril contrast staat met de recente ontwikkelingen in de Taiwanees-Chinese verhoudingen. Taipei lijkt immers meer en meer de stelling van het ene en ondeelbare China op te geven, en aan te sturen op staatkundige onafhankelijkheid. Daar waar de Volksrepubliek China dan weer strak vasthoudt aan haar aanbod om haar "opstandige provincie" Taiwan via een gelijkaardig systeem als dat gehanteerd voor Hong Kong (behoud van het kapitalistisch systeem) te willen herenigen met het moederland, en duidelijk te kennen heeft gegeven nooit staatkundige onafhankelijkheid voor Taiwan te zullen accepteren.

II.3. Hong Kong als toegangspoort tot de Chinese markt

De heer Patrick Hostekint wijst erop dat Hong Kong, na India en Japan, de derde belangrijkste handelspartner van de BLEU (en dus van Vlaanderen) in Azië is. Rekening houdend met het feit dat Hong Kong nu ook de jure – d.w.z. staatkundig – opnieuw een onderdeel is geworden van China, wenst de heer Hostekint van de minister-president te vernemen of dit gegeven nieuwe mogelijkheden heeft meegebracht qua gebruik van Hong Kong als uitvalsbasis voor handel en investeringen in China zelf ? Biedt Hong Kong m.a.w. extra mogelijkheden om de Chinese markten te bewerken, en zo ja,

doet Vlaanderen dit reeds, of is het zinnens zulks dra te gaan doen ?

De minister-president repliceert hierop dat hij de mening toegedaan is dat de Chinese markt het best rechtstreeks bewerkt kan worden, dus zonder omweg via Hong Kong. Daarom ook zijn er in China handelsattachés van Export Vlaanderen gestationeerd.

De heer Paul Van Grembergen voegt daar nog aan toe dat China het – in politiek opzicht – waarschijnlijk maar matig zou appreciëren mocht het via een regio met een speciaal statuut, als Hong Kong, worden benaderd. Zulks zou immers betekenen dat men China behandelt als een soort "aanhangsel" van Hong Kong. Vanuit het oogpunt van de politieke economie is een rechtstreekse benadering van China derhalve de enig mogelijk optie.

De heer Luc Van den Brande, voorzitter, brengt daarop in het midden dat er sowieso reeds vrij lang een – officiële – Vlaamse aanwezigheid is in zowel Hong Kong als China. Het ene sluit dus duidelijk het andere niet uit. Net als in Europa is er ook in de Chinese wereld plaats voor meerdere economische en financiële centra. Zoals in Europa bijvoorbeeld de beurzen van Frankfurt en Londen naast elkaar kunnen bestaan, kunnen in Azië de handelsplaatsen van Shanghai en Hong Kong zeer wel naast elkaar bestaan.

De heer Stefaan Platteau brengt terzake nog in het midden dat men bij dit alles ook niet uit het oog mag verliezen dat vrijwel alle financiële stromen naar en vanuit China via de banken van Hong Kong lopen. Als centrum voor financiële diensten zal Hong Kong op het Aziatische continent dus nog niet zo snel voorbijgestoken worden.

III. STEMMINGEN

III.1. Artikelsgewijze stemming

Artikel 1

Ter stemming gelegd wordt het eerste artikel van het ontwerp van decreet aangenomen bij unanimitéit van 8 stemmen.

Artikel 2

Ter stemming gelegd wordt daarna ook het tweede artikel van het ontwerp van decreet aangenomen bij unanimitéit van 8 stemmen.

III.2. Stemming over het geheel

In zijn geheel ter stemming gelegd wordt het ontwerp van decreet "houdende instemming met de overeenkomst, gesloten tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de regering van Hong Kong inzake de bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend te Brussel op 7 oktober 1996" tenslotte eveneens bij unanimitéit van 12 stemmen aangenomen.

De verslaggever,

De voorzitter,

Paul
VAN GREMBERGEN

Luc
VAN DEN BRANDE